

Column: Geef monumenten opnieuw betekenis

12-11-2015 14:12

Monumenten die 'onder een glazen stolp' worden geplaatst, willen wij niet financieren. Want wat heb je aan een gebouw dat alleen maar mooi staat te zijn? Als een object wordt verduurzaamd, een nieuwe bestemming krijgt en verbinding met zijn omgeving aangaat, dan begin ik belangstelling te krijgen.

Neem landgoed Beukenrode in Doorn. Het behoud van deze historische buitenplaats ging een groep inwoners aan het hart. Het landgoed is niet alleen een prachtige plek om te wandelen, het speelde ook een belangrijke maatschappelijke rol in de omgeving. Vanaf 1950 was er een observatiecentrum gevestigd voor kinderen met gedrags- en aanpassingsproblemen. Na jaren intensief gebruik en vervolgens verwaarlozing was het Jachthuis toe aan een grondige restauratie. Nu had dit zo'n mooi gebouw onder een glazen stolp kunnen worden. Maar de stichting die Beukenrode beheert, durfde op een heel andere manier naar het object te kijken. Ze kozen voor meer dan alleen een restauratie van 'de stenen'. En ze stelden de functie van het landgoed voor de omgeving centraal bij de keuze voor een nieuwe bestemming. Het landgoed moest als congres- en trouwlocatie in het groen een uitnodigende en voor iedereen toegankelijke plek worden.

Rijpingsproces

Vooraf de manier waarop de stichting dit project aanpakte, trok mijn aandacht. Ik ben er namelijk van overtuigd dat financiering van monumentaal vastgoed veel meer is dan het afdekken van de bancaire risico's. Juist de positieve verbinding van het monument met de omgeving speelt voor mij een sleutelrol. Uit eigen ervaring weet ik dat de herontwikkeling van monumenten idealiter een rijpingsproces is waarbij initiatiefnemers en andere belanghebbenden, zoals een architect of de gemeente, uiteindelijk samen de nieuwe bestemming vormgeven. Die betrokkenheid zie ik als een voorwaarde voor financiering en succes op de lange termijn.

Geen valse trek

Verduurzaming is overigens voor mij een onlosmakelijk onderdeel van toekomstgerichte herontwikkeling van erfgoed. In de restauratieplannen voor Beukenrode is de energieprestatie in elk geval ook meegenomen. Een A+ energielabel was daarbij gelukkig geen doel op zich, want stel je eens voor wat een dikke isolatielaag zou hebben betekend. Dan verpest je het bijzondere karakter van het gebouw en wil niemand er nog komen. Het gaat dus altijd om een goede balans in het totale project. Daarom kunnen de ramen die waren vast geschilderd weer open, de oorspronkelijke contragewichten werken weer en dicht is echt dicht. Er is geen valse trek. Bovendien houden prachtige luiken de zomerzon buiten. En aan het eind van de restauratie zal de verwarming gestookt worden met houtsnippers van het landgoed. Deze traditionele methodes die honderden jaren geleden al werden gebruikt, verbeteren de circulatie van warmte en koude en daarmee het leef- en werkklimaat binnen. De bouwers wisten in 1872 wel wat zij bouwden!

In mijn ogen valt bij Beukenrode alles op zijn plaats. Het landgoed is niet alleen bancaire financierbaar, het wordt vooral weer een prettige plek waar mensen graag zijn. En dat is volgens mij de bedoeling van monumentaal vastgoed.

Een column van Steven Rietberg, senior relatiespecialist duurzaam vastgoed bij [Triodos Bank Nederland](#).